

Дзітлярыйчыя Мастацтва

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАЇН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Год выдання 34-ы
№ 83 (2032)
15 кастрычніка 1965 г.
ПЯТНІЦА
Цана 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАВЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННОКАУ БССР

ПЛЕНУМ ЦЭНТРАЛЬНАГА КАМІТЭТА КАМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ БЕЛАРУСІ

12 кастрычніка 1965 года адбыўся пленум Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі. Пленум абмеркаваў наступныя пытанні:

1. Аб мерах па выкананню пастановай вераснёўскага Пленума ЦК КПСС «Аб паляпшэнні кіравання прамысловасцю, удасканаленні планавання і ўзмацненні эканамічнага стымулявання прамысловай вытворчасці».

2. Аб скліканні чарговага XXVI з'езда КПБ.

3. Докладам па першаму пытанню парадку дня пленума выступіў сакратар ЦК КП Беларусі тав. П. М. Машэраў.

У спрэчках па дакладу выступілі тт. І. Я. Палаякоў — першы сакратар Мінскага абкома КПБ, Г. А. Крыўлін — першы сакратар Магілёўскага абкома КПБ, А. М. Віташкевіч — рэдактар

Мінскага завода аўтаматычных ліній, С. А. Пілатовіч — першы сакратар Віцебскага абкома КПБ, Р. Ф. Фамічовіч — сакратар Лідскага гаркома КПБ, В. Ф. Язковіч — першы сакратар Гомельскага абкома КПБ, В. Ф. Купрэвіч — прэзідэнт Акадэміі навук БССР, У. А. Мікуліч — першы сакратар Брэсцкага абкома КПБ, І. Ф. Мікуловіч — другі сакратар Гродзенскага абкома КПБ, П. Р. Якаўлевіч — сакратар Полацкага гаркома КПБ, А. П. Калошын — намеснік старшыні Дзяржплана БССР, М. Ф. Бародзіч — сакратар Гомельскага гаркома КПБ, А. П. Абуховіч — сакратар Белсаўпрофа, А. Н. Сеўчанка — рэктар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта.

Па абмеркаваных пытаннях пленум ЦК КПБ прыняў пастановы.

АБ СКЛІКАННІ ЧАРГОВАГА XXVI З'ЕЗДА КП БЕЛАРУСІ

ПАСТАНОВА XV ПЛЕНУМА ЦЭНТРАЛЬНАГА КАМІТЭТА КП БЕЛАРУСІ, ПРЫНЯТАЯ 12 КАСТРЫЧНІКА 1965 ГОДА

1. Склікаць чарговую XXVI з'езд Камуністычнай партыі Беларусі 3 сакавіка 1966 года.
2. Зацвердзіць наступны парадак дня з'езда:
 - 1) Справаздачы даклад Цэнтральнага Камітэта КП Беларусі — дакладчык першы сакратар ЦК КПБ тав. Машэраў П. М.
 - 2) Справаздачы даклад Рэвізійнай камісіі КП Беларусі — дакладчык старшыня Рэвізійнай камісіі тав. Кожар І. П.
 - 3) Выбары цэнтральных органаў КП Беларусі.
 - 4) Устанавіць наступныя нормы прадстаўніцтва на XXVI з'езд КП Беларусі: адзін дэлегат з рашаючым голасам ад 500 членаў партыі і адзін дэлегат з дарадчым голасам ад 500 кандыдатаў у члены партыі.
 - 5) Дэлегаты на XXVI з'езд КП Беларусі выбіраюцца згодна са Статутам партыі закрытым (тайным) галасаваннем на абласных партыйных канферэнцыях.
3. Камуністы, якія знаходзяцца ў партыйных арганізацыях Савецкай Арміі, унутранай і канвойнай аховы, пагранічных часцей, выбіраюць дэлегатаў разам з астатнімі партыйнымі арганізацыямі на абласных партыйных канферэнцыях.

«Беларускія казкі», плакаты, паштоўкі, падручнікі — усю гэтую і іншую прадукцыю друку зберэае ў спецыяльнай кватэры Мінскага паліграфічнага камбіната імя Якуба Коласа, якую ўзначальвае Пётр Карпіловіч. На гэтым здымку вы бачыце друкара Пятра Карпіловіча, прыбішчыцу Таццяну Гаркавічу і памочніка Леаніда Лазоўскага за работай.

ВЫСТАўКА ТВОРАў МАСТАКАў-ФРАНТАВІКОў

У Мінскім акружным Доме афішэраў адкрыта выстаўка «Маскоўскія мастакі франтавога друку 1941—1945 гадоў», арганізаваная Галоўным паліграфічным упраўленнем Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту і Саюзам мастакоў РСФСР.

На выстаўцы прадстаўлены 350 арыгінальных графічных твораў 31 аўтара. У экспазіцыі — плакаты часоў Вялікай Айчыннай вайны, карыктуры, якія друкаваліся ў цэнтральных газетах і франтавых выданнях, фотамантажы, лістоўкі, партрэты воінаў. Сярод выстаўленых твораў — вядомыя плакаты і карыктуры лаўрэатаў Ленінскай і Дзяржаўных прэмій Кукрынскай (М. В. Курпрыянава, П. М. Крылова, М. А. Сакалова), творы народнага мастака РСФСР, лаўрэата Ленінскай і Дзяржаўных прэмій Б. І. Пракорава, народнага мастака РСФСР, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі В. Я. Яфімава, народнага мастака РСФСР І. М. Сямёнава, заслужанага мастака РСФСР А. Г. Вязнікава, мастака А. Г. Варэйскага, фотамантажы А. С. Жытомірскага і іншых.

ПАПАЎНЯЮЦА ФОНДЫ

Цэнтральны дзяржаўны архіў літаратуры і мастацтва БССР за апошні час папоўніўся новымі дакумэнтальнымі матэрыяламі, якія адлюстроўваюць творчасць і грамадскую дзейнасць беларускіх пісьмennisяў, мастакоў і кампазітараў, артыстаў. Індаўна ў архіў паступіла ўвесь матэрыял па асобных асобах і творчых калектывах, якія ўдзельнічалі ў культурна-адукацыйнай і навукова-даследчай дзейнасці ў Беларусі і замежжы ў перыяды ад 1910 і па 1952, казі для дзяцей і дарослых, інсцэніроўкі для Брэсцкага ляльчанага тэатра, кіраўніком якога доўгі час была В. Сурская. Цікавымі з'яўляюцца дзённікі Сурскай і ле перапіска. Есць лісты Яўкі Маўра з перадамі і паказанні пісьменніцы, пісьмы С. Маршана, Л. Чукоўскай і інш. У фондзе знаходзіцца шмат малюнкаў, эскізаў дэкарацый, ілюстрацый дзіцячых кніг.

Народны мастак БССР А. Марыніч

Ад Камітэта па Ленінскіх прэміях у галіне літаратуры і мастацтва

Камітэт па Ленінскіх прэміях у галіне літаратуры і мастацтва пры Саўеце Міністраў СССР паведамляе, што прыём работ на атрыманне Ленінскіх прэмій 1966 года заканчваецца 30 лістапада г. г.

На атрыманне Ленінскіх прэмій могуць вылучацца творы літаратуры, мастацтва, журналістыкі і публіцыстыкі, надрукаваныя, публічна паказаныя або выкананыя не пазней як 15 чэрвеня 1965 года.

Перадаў значную колькасць малюнкаў і эскізаў дэкарацыі да спецыяльнага «Фронта» А. Карнішчына, «Шляхца» А. Паўлені, «Рычард III» В. Шахпіра, «Салаўі пюць на волі» Я. Рамановіча.

Народная артыстка БССР Р. Млодз даручыла захоўваць многа фотаздымкаў сцэн з розных спектакляў, дакумэнты гадоў Вялікай Айчыннай вайны.

Свае рукапісы перадаў архіва В. Вольскай, сярод іх рукапісы кінасцэнарыя «Насірка», «Сонгай — Бераг Слановай носіцы» і «Афрыканскае падарожжа».

Ад жонкі заслужанага дзеяча мастацтва Я. Кладухіна паступіў рукапіс кнігі «Паставаўчанна частна тэатра» з вялікай колькасцю малюнкаў аўтара і яго асабістымі дакумэнтамі.

Індаўна паступілі ў архіў пісьмы Міколы Сурначова, напісаныя з фронту.

Цяпер у архіве налічваецца 119 фондаў.

К. ЖОРАВА, дырэктар Цэнтральнага дзяржаўнага архіва літаратуры і мастацтва БССР.

50 год НАСУСТРАЧ
ВЯЛІКАЯ ДАЦЕ
КАСТРЫЧНІКА

Работнікі Дзяржаўнага архіва Кастрычніцкай рэвалюцыі і сацыялістычнага будаўніцтва, які знаходзіцца ў Мінску, забяспечваюць выданням малаведных дакумэнтаў аб асобных дзяржаўных і партыйных дзеячах і асобных установах вайсковых падраздзяленняў, якія адбыліся ў 1917 годзе ў Беларусі.

На гэтым здымку вы бачыце супрацоўнікаў архіва К. Спасаўскага (злева), Ю. Алейчыка, які праглядае дакумэнт.

Фота Ул. КРУКА.

ВЕЧАРЫ, КАНЦЭРТЫ, СПЕКТАКЛІ

Сустраць усенароднае свята цікавыя канцэртныя, музычныя і танцавальныя тэатры — задачы паставілі перад сабой работнікі Барысавскага Дома культуры імя М. Горькага. Засталося не так ужо і многа часу, каб выканаць усё тое, што заплававана. Тут намечана правядзенне цыкла вечароў на тэму «50 год Вялікага Кастрычніка». Гэта будзе сустрачка з удзельнікамі кастрычніцкіх баёў, гутаркі, абмеркаванні кінафільмаў і спектакляў, якія адлюстроўваюць гісторыю стварэння нашай

дзяржавы. Калектывы мастацкай самадзейнасці мёркуюцца аб'яднаць у ансамблі народнага тэатра чытаюць п'есы «Разлом» і «Любоў Ярэява». Адна з іх будзе пастаўлена. Плануюцца літаратурныя вечары «Этэпы вялікага шляху». Гэта ўсё ў будучым.

А цяпер удзельнікі мастацкай самадзейнасці падбіраюць рэпертуар для танцоўраў, спевакоў, музыкантаў, складаюць праграмы будучых вечароў і канцэртаў.

Многа клопатаў і ў іншых актывістаў Дома культуры. Конныя хача ўнесці нешта сваё, добрае, каб лепш падрыхтавацца да свята.

РАСКАЗВАЮЦЬ СТЭНДЫ

У планах работ Гродзенскай абласной бібліятэкі значна мерапрыемства, прысвечанае слаўнаму пяцідэсяцігоддзю. Культасветработнікі прыступілі да выканання намечаных планаў. Індаўна тут аформлена вялікая выстаўка. Яе экспанаты размясцілі на 6 стэндах, якія расказваюць пра кастрычніцкія дні на Гродзеншчыне, першыя гады Савецкай улады, дасягненні працоўных вобласці ў развіцці прамысловасці, сельскай гаспадаркі, навукі і культуры. На стэндах многа дыяграм, адмысловай, фотарэпродуцыяў, дакумэнтаў і часопісаў.

Культасветработнікі Салігорскага раёна звярнуліся ў райкамітэт з просьбай аб аднаўленні сродкі на індустрыя ў калгасах і ў устаноў культуры. Іх просьба была задаволена. Адразуж пачалося будаўніцтва. У гэтым годзе будзе зда-

ны ў эксплуатацыю тылавая будынік Чырвоналаборскага Дома культуры і ў калгасе імя Чкалова. Гэта прасторныя, двухпавярховыя помнікі, з вялікімі глядзельнымі заламі, стацыянарымі кінастановак і шматлікімі пакоямі для работ гуртоў. Бригадны клуб будзеца ў сельгасарцелі імя Ул. І. Леніна. У пачатку будучага года будынік збудуе мураваны клуб у калгасе «Шлях Леніна».

АБ СВАІХ СУЧАСНІКАХ

Актыў мазырскага клуба «Будуўнік» зрабіў фільм аб людзях горада. Ініцыятарам стварэння яго з'яўся Леанід Боканя. Ён быў адначасова рэжысёрам і апэратарам. Кадры, якія ўбачылі будынікі на экране, былі зняты ў розных кутках Палесся — на будаўнічых пляцоўках Мазыра, Хойнік, Калінічы, Манціравала фільм Вольга Маўчан — кінемеханік клуба «Будуўнік».

Аматары самадзейнага кіно вырашылі зняць фільм, прысвечаны 50-годдзю Савецкай улады.

А. БАРОУСКІ.

У АДНЫМ СТРАІ

СЕННЯ ПАЧЫНАЮЦА ДНІ КУЛЬТУРЫ ГДР У БЕЛАРУСІ

Кады мы гаворым пра культуру ГДР, нам прыгадваюцца песьні Эрнста Буша, п'есы Вергілья да Брэхта, назва Іаганеса Бехера, раманы Віл Брэдэля, Людвіга Рэна, Фрыдрых Вольфа — прыгадваецца тое духоўнае багацце, якое неадруйна ад рэвалюцыйнай барацьбы нямецкага рабочага класа. Як сама дэмакратычная Германія — гэта ўвасабленне палымнай мары людзей сусвету і дачок ільмкіта народа, тысяч барацьбітоў, якіх нішто і ніколі не магло пахлінуць у вернасці Ідэалам Маркса і Леніна, Ідэалам Карла Лібнехта, Розы Люксембург, Эрнста Тальмана, так літаратура, мастацтва, усё багацце культуры нае жыццё рэспублікі нямецкіх рабочых і сялян, рэспублікі, якая ўшэўна будзе сацыялізмам, — гэта пераканаўчы прыклад аднаці інтэрасаў перадавой творчай інтэлігенцыі з інтэрасамі народа, прыклад самаадданата служэння яму сваім талентам.

Сённяшняя культура ГДР — гэта вернасць лепшым традыцыям класічнай нямецкай літаратуры і мастацтва. Вернасць бэхоўскай празе свабоды духу. Вернасць гётэўскай мудрасці і прадэласці. Вернасць гейнэўскай светлай мары «у неба зямлю пераварыць».

Сённяшняя культура ГДР — гэта як бы праймаў эстафеты, прынятай майстрам літаратуры, мастацтва, музыкі, жывапісу, тэатра, кіно дэмакратычнай Германіі ад тых нямецкіх антыфашыстаў, якія не скарныліся ў змрочныя часы фашызму, якія сталі поруч з савецкімі салдацкімі ў акупах бы Волгі і Ленінграда і звярталіся да ашунаных,

аслепленых суайчынікаў са словамі горнай і мужай праўды, са словамі нявысці да нацызму.

Культура, раліма якой свабоднай і шчасливая, не магла не расквітнець. Скупая, але выразная мова лічаў расказвае: сёння ў ГДР з яе 17 мільёнамі насельніцтва 78 оперных, музычных і драматычных тэатраў, 4 дзіцячыя і 37 адукацыйных тэатраў, 64 аркестры, 477 дамоў культуры, 216 маладзёжных дамоў культуры, 3135 сельскіх асяродкаў культуры, 862 тэатрыяльныя клубы, 13 688 бібліятэк, 7 427 вытворчых бібліятэк, 22 мастацкія музеі, 647 шырока-акрыяных, 1 206 агульных і 612 стацыянарных сельскіх кінастудыяў.

Усю свету вядомы такія вядатныя калектывы, як Немецкая дзяржаўная опера, Камічная опера, «Берлінскі ансамбль», Берлінскі тэатр дружбы (першы ўзорны тэатр для дзяцей і юнацтва), Берлінская дзяржаўная капэла, Дрэздэнская дзяржаўная капэла КГІ сучасных пісьменнікаў ГДР Арнольда Швейга, Бруна Апшта, Анны Зэгера, Дзітэра Ноля, Курта Барцэля, Крысты Вольфа і іншых шырока вядомы за рубяжамі Іх раліма, у тым ліку і ў нашай краіне.

Працоўныя Савецкай Беларусі заўсёды з глыбокай увагай, па-браўчу адносіліся да рэвалюцыйнай барацьбы нямецкага рабочага класа. Яшчэ ў 1929 годзе як увасабленне гэтай павабі рабочыя Мінскага сталёвага дзяржаўнага заводу падаравалі чырвоны сцяг дружбы рабочым гродзенскага заводу германскага горада Рула. Падарунак гэты, як дарэгу ралімаў нямецкіх рабочыя здолелі захаваць праз

цяжкія гады фашызму да нашага часу. Сімвалам адзінства савецкага народа з лепшымі сынамі Германіі ў барацьбе супраць чорных сіл нацызму ўстаноўлена на плошчы Свободы ў Мінску мемарыяльная дошка з імям нямецкага салдата Герона Савецкага Саюза Фрыца Штэнакеля, які ў ваенную часну дзяўчыню бавоўнае сядзі савецкіх партызан, самаадана змагаўся з гітлераўцамі і, скарпылі імі, тэ, у Мінску, мужа прыняў смерць.

Сёння, калі ў Беларусі пачынаюцца Дні культуры ГДР, нам прыемна ўспомніць пра частыя прыезды ў нашу рэспубліку дзяржаўных і грамадскіх дзеячоў дэмакратычнай Германіі, яе мастацкіх калектываў, артыстаў, пісьменнікаў, вучоных. Нам прыемна, што беларускі чытач мае магчымасць чытаць на роднай мове творы сучаснай літаратуры ГДР, што ў сваю чаргу і нямецкія сябры з цікавасцю ставяцца да літаратуры, мастацтва, навукі Савецкай Беларусі.

Да нас у гэці, каб прыняць удзел у вечарах, сустрачках, канцэртах, якімі адзначаны будзе Дні культуры ГДР, прыехала дэлегацыя Тэавярства германска-савецкай дружбы, дэлегацыя дзячоў культуры ГДР, прадстаўнікі творчых саюзаў і навуковых устаноў, мастацкія калектывы.

Сардэчна запрашаем, дарогія сябры!

Дні культуры ГДР у Беларусі — сведчанне далейшага ўмацавання дружбы і адзінства двух народаў, якія ў адным страі змагаюцца за перамогу на зямлі самых высокіх Ідэалаў чалавецтва.

ПРЫПІСНІКІ ХХ ВЕКУ

З чым параўнаць цябе, дваццаты век, Палічкімак тваім з твайго падвор'я? Ты зменлівы, і пры тваім надвор'і Мняеце і быць, і чалавек.

Прывыкнуў ўдасканляваць з маленства, І я сябе нічоў у кожнай частцы, Каб па плячак, аснасты і завасцы З тэбой упоравень быць падабствам.

О грозны век!

Калі б мы мелі права З усіх вядоў абраць сабе такі, Што, нібы мёртыя штыль на пляньні ракі, Нісцяў па на народы і дзяржавы, Мы выабралі б цябе, твой рытм і справы — Тае ўчотныя прыпіснікі.

Пераклад з нямецкай мовы Я. СЕМАЯН.

ТЫДЗЕНЬ ФІЛЬМАУ СЯБРОУ

У сувязі з правядзеннем у Беларусі Дзён культуры Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі ў тэатрах і асяродках рэспублікі арганізуюцца шырокае кінанавішчэ і кінафільмаў ГДР.

Беларускія глядачы праглядзець мастацкія кінакарціны «Белая кроў», «Зайлегася», «Ля французскіх калімаў», «Толькі сярод ваўкоў», «Тайнік на Эльбе», «Агерыцыя Глявіц», «Час выпрабавання», «Гэта здарылася на наляды», «Прафесар Маммон», «Месяца апычынства — Берлін» і многія іншыя.

Выпуснаецца на экраны таксама новая мастацкая кінааповесць «Чорны акаміт», створаная рэжысёрам У. Цілем па матывах рамана Ф. Унгера «Чырвоны дэміно». У нашых звестках павялічыліся кінакарціны ГДР Г. Сіман, К. Ласар, Ф. Дэльмарэ, Э. Гербердзінг.

Шмат цікавага даведаюцца глядачы праглядзеўшы таксама хронічныя дакумэнтальныя кінастужкі ГДР — «Зірніце на гэты горад», «Аператары «Гот», «Волпус на Зільце», «Аператары «Гот» і «Так робіць канцлер».

Апошняя ахоплівае падзеі ў Германіі ад пачатку першай сусветнай вайны да нашых дзён.

У фільме паказаны вострае палітычныя барышчы пачатку 30-х гадоў і заклікі да ітэрыя, якія прывялі да ўлады Гітлера. У ім шырока выкарыстаны многі дакумэнты і кінахроніка мінулых гадоў.

РУНЬ ШЧЫРАЙ ДРУЖБЫ

Пілотках саступіць месца паучым дружба і братэрства.

І вось, ужо праз пяць гадоў, падарожнічаючы з нашымі артыстамі па нямецкай зямлі, я бачыў, як імпелі позірыў і тых, хто ішэ наўдана паглядзеў наўдана, варажэ наўдана. Да сённяшняга дня ў маёй памяці тая канцэрты, што часам ператвараліся ў сапраўдныя мітынгі, дэманстрацыі адзінства двух народаў. Да сённяшняга дня не моўнуць у маёй душы словы «Гімна Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі», што на адным з канцэртаў гучалі раптоўна на двох мовах адразу, знітоўваючы ў адно сэрца і залу.

Даўшаць гадоў на берагах «Одра» і Эльбы красуе новае жыццё. З якой прыемнасцю прайшоў бы я сёння гэтымі берагамі, зірнуў на высьняныя беляы будынікі, што ўзняліся з руін, па-любаваўся б шырокімі палягаўдзі палёў народных маітнікаў, паіснуў руіны немечскіх сябрам, распітаў іх пра самае блізкае і дарогае. Я рады, што падых гэтага жыцця і квітнечнага таленту свабоднага народа дацягнуць да мяне яго прадстаўнікі — дзеячы культуры ГДР, што сёння прыязджаюць да нас у Беларусь.

Пётр ПРЫХОДЗЬКА.

Гэты здымак зроблены нашым фотакарэспандэнтам Ул. Крукам у мінскай кінагарні «Дружба». У сувязі з Дзямі культуры ГДР у Беларусі тут адкрылася выстаўка імянавай кінігі. Ля прылаўкаў заўсёды многа пакупнікоў. Мінчане з ахвотай набываюць мастацкую, тэхнічную, медыцынскую і іншую літаратуру.

НЕ АБ АДНЫМ ХЛЕБЕ...

ЯК ЖЫВЕШ, ПЕСНЯ?

ВЕСКА Юравічы — радзіма добрай песні пра лён. Але калі б хто сказаў, што ў Юравічах нарадзілася не адна песня, і нават не дзесяць, гэта таксама не здзіўляе б... такое было ўражанне ад першай сустрэчы з гэтай вёскай.

Тут усё нібы з казкі. І хораша над гэтым краем вяртаюцца пралівае песня, асабліва прыгожа ўлетку, калі да самай вёскі бліскітым прыёмам падступілі лянныя палаткі. А падступаюць яны амаль кожны год гэтакімі ж бліскімі хвалямі, якімі і той незабыты, урадлівы...

З таго часу пралівае трыццаць вясны. Бадай, як ніколі раней, тады, у 1935 годзе, урадзіў у Юравічах лён. Калгас уладальніц у сельскагаспадарчай выстаўцы ў Маскве, а старшыня аршчы быў узнагароджаны ордэнам «Знак Пашаны». І, сустракаючы свайго першага ордэнаўпера, упершыню і прагучала над Юравічамі першая песня:

Эх ты, лён наш, лён кудравы,
Лён кудравы, даўгуня,
Ты расці, расці на славу,
Сілавой маладзець,
Эх, маладзець...

Словы песні напісаў малады настаўнік Аляксандр Шулга, музыку — настаўнік-камсамалец Барыс Катэцкі і вясковы музыкант Рыгор Дулуб. Дарэчы, яны яшчэ і былі арганізатарамі хору, які ў той час толькі нараджаўся: Барыс Катэцкі — кіраўнік, Рыгор Дулуб — акампаніатар, Аляксандр Шулга — арганіст.

Неўзабаве песня пра лён была запісаная Беларускай радыё і пайшла ў шырокі свет. Калгасныя спевакі не раз выконвалі яе ў Мазыры, Гомелі, Мінску і нават на сельскагаспадарчай выстаўцы ў Маскве. Для ўсёй вёскі была вялікая радасць, калі Прэзідыум Вярхоўнага Савета БССР узнагародзіў харавы калектыв Ганаровай граматай.

Міналі гады. Які ж лёс тых першых вытараў песні ды і самой песні?

Даўно пасяла некалі густая і кучаравая кунрына Барыса Самуілавіча Катэцка. Прадаваў ён за гэты час і настаўнікам, і старшынёй калгаса, цяпер зноў на педагогічнай рабоце, а вось з песняй не разлучаецца дагэтуль. Колькі разоў, як толькі спатрабіцца да выставы, ён вымае сваю вышываную кашулю, прыхваваючы дзесяць ўрачыстасцей, і пэнаюцца бадыра выходзіць на сцэну. А побач з ім такія ж аматары песні, сябры камсамольскага юнацтва — Платон Сцяпанавіч Хамік, Аляксей Якаўлевіч Хамік і маладыя дзяўчкі Зіна Герчанка, Іван Валодзя Барысчына, работніца лясніцтва Надзя Цешель, настаўніца Аляксандра Васільевіча Радкевіч, урач у частковай бальніцы Змітроў Уладзіміравіч Мяснін і многія іншыя.

Жылі і жыве ў Юравічах песня. Па стаму ёй належыць адно з самых шаюных месцаў на Гомельшчыне.

А па майстарству...

ПРЫЗНАЦА, гэта была мая дзяўчына мара-сустрэцца са сваёй асаблівай юравіцкай песняй. І магчыма такія з'явіліся, — спярша ў верасні мінулага года, потым у час падрыхтоўкі і правядзення трэцяй рэспубліканскай Декады народнай творчасці і, нарэшце, гэтымі днямі. Ад гэткага знамяцтва самае чудовае ўражанне. Але пацужу я і сянін-такія фальшывыя ноты. І мне хочацца раскажаць, як жа сёння жыве ў Юравічах песня.

Не падумайце, што гэта кіраўнік хору Барыс Самуілавіч Катэцкі ці юравіцкія спевакі фальшывыя. Не, гэта зусім іншыя людзі, тыя, у каго душа да песні чэрствае, каму патрэбна паказаць (а ў нейкай ступені яна яшчэ і цяпер — мерка іхняй работы). Не магу не прыгадаць усіх тых падазр, якія адбываліся ў хору і вакол яго ў час падрыхтоўкі да трэцяй Декады народнай творчасці, бо тады сама выразна ўсплылі на паверхню ўсе кантрасты. Часу мінула не так многа і, па сутнасці, нічога не змянілася і сёння.

На абласным аглядае народных талентаў Юравіцкаму хору не пашанціла: нават не чкаючы падвадзіння вынікаў, усім стала зразумела, што ў Мінск ён не паедзе. І не таму, што з асаго, што прывезлі ў Гомель спе-

вакі, не было нічога для паказаў у сталіцы. Наадварот, у іх аказалася, бадай, самая арыгінальная праграма, як кажуць, сваё, юравіцкае. Уздзельнікі хору зноў успомнілі любімую песню пра лён, і зала ўзнагародзіла іх шырымі воплескамі. Але з боку глядзячых, здавалася, нібыта нехта сагнаў іх на стору. А яно так і было.

Усе вельмі шкадавалі, што не прыехаў у Гомель разам са спевакамі вятаран Рыгор Паўлавіч Дулуб, і акампаніраваў хору другі чалавек, а не той, хто часцінку ўласнай душы ўклаў у гэтую песню. Уздзельнікі хору яго запрашалі, але Рыгор Паўлавіч падаму, выціскаў з сябе балоучую ўсмішку і адмовіўся. Не самавольства, а ўласная годнасць не дазваляла яму згадзіцца.

Рыгор Паўлавіч доўгі час выкладаў у Юравіцкай сярэдняй школе фізкультуру і спева. Нагуляна не надта каб яка, гэта — калі гаварыць пра работу платную, бо акрамя яе на грамадскіх асновах ён кіраваў вучнёўскай і настаўніцкай мастацкай самадзейнасцю, быў самым актыўным уздзельнікам калгаснага хору. Ніводзім вечар у калгасе без яго не абходзіўся. Рыгор Паўлавіч паспяваў усюды, на стому не скардаўся.

І вось Рыгор Паўлавіч пакінуў Юравічы, стаў працаваць у Ліпавэцкай сярэдняй школе, за пяцьдзесят кіламетраў ад дому. Чаму? Навошта з'ехаў з роднай вёскі якраз тады, калі сама разгортвалася падрыхтоўка да Декады Чаму і сёлетра не вярнуўся, калі ў Юравічах нядаўна спраўлялі юбілей старэйшага ў рэспубліцы хору?

А ў гэты час дырэктар Юравіцкай сярэдняй школы Міхаіл Рыгоравіч Дзевальскі задаволенна паціраў рукі. Як жа, свайго дабіўся! Бачыце, Міхаілу Рыгоравічу ў свой час здолася, што Рыгор Паўлавіч Дулуб пачеў засяляцца яго: настаўніцка ўсюды ведаюць, паважаюць і хваляць часцей, чым яго, дырэктара. Не спадбалася гэта Міхаілу Рыгоравічу, затаяў ён крыўду і пачаў дапакаць Рыгора Паўлавіча ледзь не на кожным кроку. Раней было ўсё добра, а то і ўрокі сталі ў яго самавы аднаўляцца, і педагогічныя стункі яго адгрыпае сваё, і г. д. Нават почыркі наступілі, якім ён пісаў сваё рабочыя планы, пачеў не равацца дырэктару. І ўсю сваю непрыязнь ён гніўна выказваў не ў дырэктарскім кабінёце, а тады, калі ў настаўніцкай было многа людзей. Не саромеўся ўжываць і абразы. А сёлетра рабілася і спадчынка. Скажам, прызначае Рыгор Паўлавіч рэспетыцыю, а дырэктар школы адкуль толькі знойдзе якую-небудзь прычыну, і спеўка зрываецца. «Настаўніку патрэбныя дрывы на зіму, а Міхаіл Рыгоравіч ідзе ў сельсавет і, таксама спадчынка, дабіваецца, каб Рыгор Паўлавіч не атрымаў іх. Узарваў Рыгор Паўлавіч школьным канём свой агарод, дык і тут дырэктар знайшоў яго данчэ: прызначаў за гэта паліцыю суму большую, чым іншым настаўнікам. Нават тады, калі настаўнік не скарпеў і выйшаў з вёскі, Міхаіл Рыгоравіч пачаў гаварыць, што ён з сям'ёй не зладзіў. І ніхто не захацеў заступіцца за чалавека. А бараніць сябе — не кожны гэта ўмее. Сумленны, чысты чалавек не дазваляе сабе на хамства адказваць тым жа.

Усе гэтыя рэчы былі добра вядомы старшынёй мясцовага камітэта школы тав. Гарычан, але ён змоўчаў. А загадчык Калінінкіцкага райана Міхаіл Сямёнавіч Цяслюк падтрымаў дырэктара школы:

— Нічога, яшчэ папрасіцца Дулуб назад у Юравічы...

Як жа рэзаваў на гэта Калінінкіцкі адрзел культуры? А там пачынаюць кляпаціць толькі тады, калі трэба правесці якое-небудзь чарговае мерапрыемства. І тады ў Юравічы неадкладна едзе выкладчык з музычнай школы. Бо трэба ж! Старэйшыні хор! Слава мінулых год! Свае песні! І круціцца некалі спраўнае кола, выдаючы «на-гара» паказку.

Бядны ўрокадаўца з музычнай школы (іхняй прабыччэ чалавек, ён ні ў чым не вінаваты), як ён толькі ўпраўляецца ў такіх штурмова дні паспяваць амаль ва ўсе харавыя калектывы раённа! Вярнуць ужо ў хор яго акампаніатар — да гэтага адрзел культуры ніяк не даўмецца.

Брэст. 1738 чытаюць Брэсцкай абласной бібліятэцы карыстаюцца паслугамі міжбібліятэчнага абмену. Для адных з дзяржаўнай бібліятэкі імя У. І. Леніна ў Мінску запрашаны падручнікі, для другіх з Маскоўскай бібліятэкі — даведнікі, для трэціх з Ленінградскай атрыманы навуковыя весткі. Па міжбібліятэчным абмену атрымліваюць старадаўнія кнігі і вышывы, англійскія, французскія мовы. Толькі за гэты год абменам устаноў сувязі з 178 гарадскімі, раённымі, сельскімі бібліятэкамі вобласці. Па колькасці абслужаных аб'ектаў чытаюць гэтай культасветустанова займае сярэд абласных бібліятэк першае месца.

ВІЦЕБСК. Пасля летняга перапынку пры абласной бібліятэцы імя У. І. Леніна пачаў работу ўніверсітэцкі аматарскі літаратурны. Першыя заняткі былі прысвечаны творчасці выдатнага рускага паэта С. Ясеніна. Слухачы ўніверсітэта пазнаёміліся з творчым шляхам паэта. Заслужаны артыст БССР С. Скальскі чытаў першы С. Ясеніна. Наступныя заняткі ўніверсітэта будуць прысвечаны тэмам «Маладыя героі ў беларускай літаратуры», «Мая любімая кніга», «Беларуская паэзія», «Радзіма ў вершах рускіх паэтаў» і інш.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ. Дырэктар абласной бібліятэкі Н. Саўчанка паведамае:

— Мы рыхтуемце пераісці ў новае памяшканне. Гэта прыгожае, чатырохпавярховае будынак. У ім будзе 5 чытальняў, 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг. Але месца, кнігасховішча на 500 тэчак тамож кніг.

МАГІЛЕЎ

Не здарэўся гэтай традыцыі часопіс і сёння. За апошнія гады на яго старонках ўбачылі свет творы, якія сталі вядомы далёка за межамі нашай рэспублікі. Я маю на ўвазе раманы «Сэрца на далоні» Івана Шамякіна, «Птушкі і гнёзды» Янкі Брыля, «Люды на балочце» Івана Мележа, «Засценак Малінуха» Аркадзя Чарнышэвіча, «Шэметы» Міколы Лобана, першую кнігу рамана Уладзіміра Караткевіча «Каласы пад сярпом тваім». Што датычыцца апошніх чатырох раманаў, то хочу паказаць, што на працягу 1966-67 гадоў мы збіраем надрукаваць іх закончылі. Прынамсі, аб гэтым паслілі мяне перадачы чытачам «Полымя» самі аўтары.

Новыя раманы ў 1966 годзе нам абяцаюць: Іван Шамякін, Пліп Пестрак, Уладзімір Карпаў. У партрэтах рэдакцыі ляжаць апавесці: «Гартак» Івана Пташніківа, «Жыта» Алеся Асіпенкі, «Падзёныя Хвядоса Струка» Паўла Кавалёва. Новы год адкрываем апавесцю Алеся Кулакоўскага «Расце мята пад акном». З урыўкамі з гэтай апавесці дасведчаны чытач мог пазнаёміцца на старонках газеты «Літаратура і мастацтва» і часопіса «Беларусь».

Парнейшаму шырока будзе прадставлена ў «Полымі» і наша паэзія: пазямлі, нізямлі і цыкламі вершаванай паэзіі старэйшага, так і самага мелодычнага пакалення. У апошні час часопіс пачаў друкаваць значна больш аповяданняў. Пачаснае месца зойме яно на старонках «Полымя» і ў наступным годзе. У гэтым жанры я магу назваць імёны Янкі Брыля, Міхаса Стральцова, Барыса Сачанкі, Вячаслава Адамчыка, Івана Чыгрынова, Уладзіміра Дамашэвіча. Відаць, будзе навіно, калі скажу, што з аповяданнямі пра камсамольцаў першых гадоў рэвалюцыі пачаюць выступаць у часопісе Пятрусь Броўка.

Многі называюць мною творы Ідуць пад знакам гістарычных дат — 50-гаддзя Вялікага Кастрычніка. У будучым годзе мы апублікуем знойдзеныя рукапісы апавесці Ціхі Гартнага «За сваю волю і волю краіны» і старонкі рамана Максіма Гарцакага «Камароўская хроніка».

Пра поўны аб'ём нашых планаў на 1966 год гаварыць цяжка, бо

планы гэтыя вялікія. Таму скажу толькі пра найбольш важныя і цікавыя матэрыялы на нашу думку. Па раздзеле нарысы і публіцыстыкі мы доручым, напрыклад, надрукаваць матэрыялы, якія расказаюць пра здыбкі нашага народа ў эканамічным і духоўным рэвалюцыі за час слаўнага паводзеці. У прыватнасці, зместам артыкулы на такія тэмы: «Ленін і Беларусь», «Першы беларускі ўрад», «Першая руская рэвалюцыя», «Партызанскі рух Беларусі» і г. д.

Па раздзеле крытыкі і літаратуразнаўства, таксама пад знакам 50-гаддзя Савецкай ўлады, мы надрукаваем серыю артыкулаў пра лепшыя творы беларускай літаратуры, такія як «На рэстанях» Якуба Коласа, «Сустрэнемся на барыкадах» Пліпа Пестрака, «Хто смяецца апошнім» Кандрата Крапівы, «Бацькаўшчына» Кузьмы Чорнага і інш.

Прадоўжым таксама гаворку пра выкладанне літаратуры ў школе. Ведаючы, з якой цікавасцю чытацтва матэрыялы пад рубрыкамі «Успаміны, дзёнікі, дакументы», «Культура мовы», мы будзем старацца, каб гэтыя раздзелы запавяліліся змястоўнымі і карыснымі артыкуламі. Будзем імкнуцца да таго, каб і іншыя нашы рубрыкі — «Сярод кніг», «Слова чытача», «У свеце мастацтва», «Пераклады», «Літаратурныя партрэты» — таксама сталі цікавейшымі і багацейшымі. У прыватнасці, мабыць у першым нумары часопіса надрукуем літаратурны партрэт Васіля Кавалёва, які піша нам Янка Козака.

Пастараемся таксама знаёміць нашых чытачоў з літаратурным жыццём пача за межамі рэспублікі. Лісты нашага карэспанданта з Польшчы Леслава Барцэўскага добра сустрачы чытачамі. У 12 нумары часопіса за гэты год мы надрукуем яшчэ адзін яго артыкул аб польскай паэзіі. Надрукаваем карэспанданцкую сувязь з літаратурамі ГДР і іншых краін сацыялізма. Паступіла прапанова абмяняцца навінамі літаратурнага жыцця ад англійскіх пісьмennis.

Мы рады, што наш часопіс набывае усё большую папулярнасць сярод чытачоў і будзем старацца, каб ён быў на ўзроўні іх запатрабаванняў і на вышыні патрабаванняў часу.

Янка СКРЫГАН,
намеснік галоўнага рэдактара.

НА ДАЛЁКІ УСХОД

Дзяржаўны ансамбль танца БССР адпраўдзіў у вялікую чатырохмесячную гастрольную паездку па гарадах Далёкага Усходу. Запалар'і і Усходняй Сібіры. У складзе ансамбля салісты В. Чорны, С. Яценіч, М. Апанасенка і другія. Іх выступленні добра вядомыя шырокаму гледачам па выступленням у многіх гарадах Савецкага Саюза.

Першы канцэрт ансамбля танца адбыўся ў г. Петрапаўлаўску-Камчатскім. Затым артысты выступілі ў гарадах Магадан, Кабаратску, Паўднёва-Сахалінску, Уладалаўску, Краніаўску і інш. Абдулюца таксама творчы сустрэчы з вайскамі Савецкай Арміі і маранамі Ваенна-Марскога Флоту.

Аматары хараграфічнага мастацтва Далёкага Усходу убачаць у выкананні артыстаў беларускія танцы, народнае ССРС і сацыялістычных краін. Намечаны ўдзел Дзяржаўнага ансамбля танца БССР у Данадзе беларускага мастацтва, якая будзе праходзіць у пачатку наступнага года ў гарадах Урала і Сібіры.

НА СЦЭНЕ — П'ЕСА ЗЕМЛЯКА

З той пары, як на сцэне ўсё перайшоў Валожынскім раёне пра гэты самалейныя калектыву. Пад кіраўніцтвам завуча школы М. Ганчарыка гуртоўцы паказалі сям'ю сельскім гледачам спектаклі «Прымакі» і «Паўлінка» Я. Кушалы, «Каварства і любоў» Ф. Шылера, «Парап'я-кветка» і «Над хвалямі Серабранкі» І. Козела.

Цяпер самалейныя артысты працуюць над п'есай свайго земляка В. Дурніна-Марцінкевіча «Піна-шляхта». Спектакль будзе паказаны ў вёсцы Любчыны, дзе доўгі час жыў і працаваў пісьменнік.

Самалейная фотаністудыя Мінскага Палаца пісьмаў і школьнікаў — наднарадова ўдзельнікі ўдзелу ў міжрэспубліканскім фестывалі «Юны Удзельнік ВДНГ». Цяпер яны рыхтуюцца да першай рэспубліканскай фотаністудыі, якая адбудзецца ў нашай краіне ў верасні наступнага года. На здымку — кіравнік гурма І. Браўно і фоталабараторыі з аматарамі фотаністудыі. Фота УЛ. КУРКА.

ЛЕПШЫ ПАШТАЛЬЁН

Штабс на вуліцы Верасіна ходзіць з сумай, поўнай навін, паштальён Марыя Вапшкова. Каласінікі сустракаюць камсамольцаў, як самага дарагога гасця. Кожны сям'я на ўчастку, дзе працуе паштальён, вывісвае па тры і больш перапыначных выданняў. Марыя Вапшкова — лепшы паштальён Верасінскага аддзялення сувязі Жыткавіцкага раёна.

І. НОВІКАУ.

ЗНАЁМСТВА БЫЛО ШЫРОКАЕ

У сувязі з Дзедаў беларускай культуры ў Беларусі, якая праводзілася з 27 верасня па 7 кастрычніка, на старонках перыядычнага беларускага друку, побач з інфармацыяй, якая падарыла асветлялі ход Дзедаў, было змяшчана шмат матэрыялаў аб беларускай культуры і літаратуры, а таксама шмат твораў беларускіх паэтаў і пісьмennis. У пераглядзе на беларускую мову. Нашы беларускія сябры зрабілі ўсё, каб як мага шырэй пазнаёміць сваіх чытачоў з творчасцю беларускіх літаратуры, з дасягненнямі нашых мастацтва і культуры.

У часопісе «Беларусь-савецкая дружба» надрукавана выступленне міністра культуры БССР М. Мінаківа, змешчаны вершы П. Панчанкі, П. Броўкі, М. Танка, А. Кулашова, П. Глебі і партрэты аўтараў, зс Н. Глевіча «Мінскі», літаратурна-крыты-

чны звод Г. Вылчова «Трэцяя ракетка», рэзкі фатаздымак В. Быкава і яго аповяданне «Паядынак», інтэрв'ю з І. Шамякіным, В. Купрэвічам і Б. Паўлінкам, артыкул Г. Вылчова аб беларускай паэзіі, рэцэнзія А. Тодарава на выдзенае ў Беларусі анталогію беларускай паэзіі «Ад стром балканскіх», сатырычныя мініяцюры і карыкатуры з «Воўжыка» з невялікім уступным словам П. Кавалёва, артыкул беларускай журналісткі Э. Герговай «Сустрэчы на беларускай зямлі» і г. д.

Газета «Работніцкае дзел» — орган ЦК БКП — надрукавала вершы М. Танка, М. Калачынскага, Г. Бураўкіна, Н. Глевіча, аповяданне С. Грахоўскага «У келгас», вялікі артыкул Г. Вылчова «Літаратура Беларусі», рэцэнзію А. Тодарава на раманы І. Шамякіна «Сэрца на далоні», у газете «Абшчэствены фронт» змешчаны аповяданні Я. Скрыгана «Слепата» і І. Шамякіна «Дзівак» — з партрэтамі і біяграфіяй аўтара. «Земледзельскія зямлі» апублікавала аповяданні І. Новікіна «Дом і нед мара», М. Стральцова — «За горадамі і вёскамі», Н. Глевіча «Сустрэча з Кушалым і Цырылавым». На старонках «Народнай культуры» змешчаны вершы П. Панчанкі і А. Кулашова, аповяданне Я. Брыля «Мы ёй не скажам», артыкул Э. Герговай аб жыцці і творчасці Р. Шыркі, партрэты звод Г. Вылчова «Наш сабра Ніл Глевіч», публіцыстычныя выступленні, прысвечаныя Беларусі, А. Тодарава («Гарызонты культуры») і Н. Вылчова («Дзве сястры»), а таксама артыкулы

Карл Гайц ЯКАБС

У ШЭСЦЬ сорак мы выехалі з Лейпцыга і ўжо ў вёсцы прышліць былі ў Веймары. Усё, што мы ўзялі з сабой, летка змяшчалася ў стракатой сумцы. Рут і Гітэ ў нас было з сабой вострае сям марак дваццаць два пфеніг.

У гэтым горадзе мы былі ўпершыню і блукалі па яго вуліцах наўзлад, прыпыняючыся то перад адным домам, то перад другім. Помню, у адным месцы я фатаграфавалі жалезную шыльду, на якой залатыя літары было выдзена: «Музей». Рут гэта не спадабалася, і яно пачала тумаць мяне за руку: — Ну воў, зноў ты за сваб. Сходзім лепш да тагна саветніка і яго золушкі. Але я не крануўся з месца. — Калі даска, — сказаў я, — ты можаш іці. А я, між іншым, як чалавек разважлівым паклапаўся спачатку пра надг.

— Пра адзін пакой? — спытала яна, прыкідваючыся абуранай. — Глупства, — сказаў я. — Само сабой зразумела, мы будзем жыць паасобку... Так, заняць адзін нумар гэтыя нам забаранялася законам. У той час, калі мы ездзілі ў Веймар, мы не былі жанатымі. Мы проста былі бяскожна шчаслівымі, што пакажылі на некалькі дзён Лейпцыг, гэты жажлівы Лейпцыг, які мы, безумоўна, любілі, але з якога нам неабходна было на некаторы час выехаць, каб разабрацца ў сваім сабе і ў людзях, з якімі кожны з нас быў нічч звязаны. Мы спыталіся, што пакажы ў Веймар, апаўмова нам развітацца са сваім мінулым, якое ў Рут было звязана з Коўрадам, а ў мяне — з Сюзанай. Дык воў, блукаючы тады па вуліцах Веймара, мы былі захопленыя гэтым горадам, бо пачалі ад яго нібыт, бласлаўлення нашага каханна, нашага новага жыцця. А чаму мы гэтага чакалі імяна ад Веймара, як усё будзе ў нас далей, — ні адзін з нас добра і не ведаў. Мы проста чакалі і усё.

— Паслухай, Ян, — раптам зноў загаварыла Рут. — А яна прыгожая? — Хто яна? — Ну, золушка, вядома... — Так, яна проста фантастычна прыгожая. Некалкі крокаў яна ішла моўчы, потым сказала: — Я-а, а наўжо табе палабаюцца тоўстыя жанчыны? Яна мела на ўвазе гэтаўсюду Хрысціну. Я паглядзеў на Рут, пабудова на школьніку, і адказаў: — Вядома, палабаюцца! Можна, ты думаеш, што каму-небудзь моўчы палабаюцца худыя ідошты? Толь-

Клара Міхалаўея Пазіак улюбленні ў сваю справу чалавек. Самалейная сельская бібліятэка, якой яна загадава, — адна з лепшых у Мінскай вобласці. Міста клопату ў Клара Міхалаўея: трэба далажыцца, каб кнігу чытаць і маглі быць працаўнікоў дас і гэтай «свай старона» дзе перасоры, распушчваючы кнігу шэсці кнігасю. На здымку мы бачым Клара Пазіак за абарам кніг для перасорнай бібліятэкі. Фота УЛ. КАШКАНА.

НЕ ўСЕ МАГЧЫМАСЦІ СКАРЫСТАНЫ

Хараграфічная навіла... Гэта — не толькі канцэртна-эстрадны жанр. Яна мае права на існаванне і на вялікай тэатральнай сцэне, але як спектакль, прыскнуты глыбокай рэжысёрскай думкай, аб'яднае выразнай тэмай, адзіным стылем, мастацкім аформленнем. Інакш твор будзе фрагментарным, раскіданым. Нешта падобнае атрымалася ў хараграфічным міні-спектары, які быў нядаўна паказаны балетнай трупай Беларускага тэатра оперы і балета ў акружытым Доме афішантаў.

Балетмайстар і лібрэтыст А. Давыдзішкіні паспрабаваў спекалі вызначыць у праграме тэму спекалі-кампазіцыі так: «Чалавек — планета — жыццё». Гэта нафта агульна і можа быць адрасавана амаль кожнаму літаратурна-мастацкаму твору ўсёх жанраў.

Калі асноўнай тэмай спекалі лічыць розні дзе чалавек, дзе яго ідэалаў і надзеў у савесці і буржуазным грамадстве, дык неправажэ тэма каханна. Ці ж толькі яно вызначае чалавечае існаванне, дзе людзей? Такі падбор навед зменшў творчы магчымасці балетмайстра-пастаноўшчыка, перашкоду яму глыбей зазірнуць у інтэлектуальны свет тэроў і звязу мастацкіх гарызонтаў актэраў-выканаўцаў. Ім не дазена дастаткова багатага матэрыялаў для поўнага раскрыцця сваіх зольнасцяў.

Праўда, да музыкі ў нас мала прывілі. Хто, можа прычынь супраць удумлівай хараграфічнай інтэрпрэтацыі музычных твораў Мюратэ і Шуберта, Баха, Шанэра і Рахманінава або савесці кампазітараў Я. Глебава, Д. Каміньскага, А. Янчанкі, В. Мураўлява. Я. Глебаў асабіла добра адчувае спецыфіку танца і ўмее пісаць для балета.

Звужэнне тэмы спекалі першанасі пачынаюцца з лібрэта, якое, на жаль, не заўсёды глыбока раскрывае змест музыкі, а часам нават супярэчыць ёй. Цяжка, напрыклад, успрыняць гэроўку пакарэння космасу адважнымі савесці людзьмі ў хараграфічнай навіле «Мясечнае святло» з прыгожай, але сузральнай прыродапісьманай музыкай Дзюбіна. Вядома, што Дзюбіна токі лірык, ён не ставіў перад сабою складаных філасофскіх праблем, не імкнуўся стварыць шматграннае чалавечае характары, гэрычныя творы. І таму, мне здаецца, не было падстаў у тэатра вырашаць тэму аб гэроўка-касаматых па музыцы французскага кампазітара Імпрэсіяніста.

А воў хараграфічная мініяцюра «Куба» (музыка А. Янчанкі). Чаму дрыя не быў абраны толькі астрадны танец «Самба» ў астраграфічна-экзатычным вытанчыманні? На сцэне хацелася б убачыць

ра, пасля «За гарызонтам знікла барвое сонца», «На лузе вярне кветка» і «Нагрудныя скарбамі Усходу». І вяршыне заспявалі лясно фашысцкіх парашутыстаў з прыпевам: «Далёка на усходзе зорныя хмары...»

Я паклікаў афішантаў: — Што тут у вас адбываецца? — Прашу вас, нічога не гаварыце, — сказала яна. — Чаму? Ці ж вы не чуеце, што тут топчуць законы нашай дзяржавы? — Зразумела, нічога немага зрабіць, — шпатала яна. — І было б лепш, каб вы пайшлі адсюль. — Што? — Я пачаў злавачца. — Я пазнаю ў паліцыю. — Пазнавайце ўжо. Афішантка прысела за наш стол і расказала: — Мы замкнулі дзверы і нікога больш не пускаем, а калі дзверы ўжо стаіць патруль. Гэта турысты, — яна павярнула за гарлапаваў, — адтуль Яны ўсе жывуць у нашай гасцініцы, заўтра ад'яджаюць дадому. Усе атрымаўлі так таму, што яны многа выпілі. А так яны наводзілі сабе нядраўна. Зараз нічога інаша не прыдумаеш, як даць ім перахаліць. З паліцыі нам таксама парайці гэта. Піць ім мы больш не дазім. А вы хацелі... Іх жа больш паўсуготі... — Але што будзе далей? — спытаў я. — Ах, — сказала афішантка, — усё не так ужо і страшна. З паліцыі павялілі, што яны моўчы прасіцца тут. А заўтра паедуць назад.

Рут выглядала стомленай і бледнай. Яна сядзела, прыпыняючы галавой да сценкі і залюшчыўшы вочы. Я абнуў яе за плечы. — Уставай, Рут, пойдзем адтуль. Як толькі мы выйшлі на вуліцу, сноп святла трапіў нам у твар. — Вашы дакументы! — Я дастаў дакументы. Трое народных паліцэйскіх старання правярылі кожную старонку. — Вы з Лейпцыга? — Так, — адказаў я. — Што робіце ў Веймары? — Мы ў адпачынку. Госьці і рашалі палезаць у Веймары... — Што вы рабілі ў вёсцы рэстаране? — Ну, злёгка перакруцілі... і крмы выпілі, — сказаў я. — І спявалі фашысцкія песні, ці не так? — Не-не, — хутка адказаў я, — мы не з тымі, хто там унізе. Гэта можа пацвердзіць і афішантка. Спытаўся ў яе. Мы самі пайшлі адтуль, агітна стала. Адзін з паліцэйскіх іні, і калі ён вярнуўся назад, нас адпусцілі. Мы моўчы пайшлі ў гасцініцу, моўчы падняліся па лесвіцы ў нашы пакоі. Заснуць мне не ўдалося. Я доўга круціўся з боку на бок, пасля устаў. Ціха прабраўся па калідоры ў самы канец. Павярнуў ручку дзвярэй. Яны былі замкнёны. — Рут! — Што табе? — Адчыні. — Ян, — сказала яна. — Ян, любі мой, ідзі спаць, чуюць? — А што з табой? — Нічога, ідзі спаць... — Добрай ночы, — сказаў я. — Так-так, добрай ночы, — адказала яна. — Ян! — Што? — Заўтра усё будзе інакш, Ян, абліцаў табе... Я скажу «так» і «добрай ночы» і ціхенька вярнуўся ў свой пакой.

Веймар жыцьцём у даліне, з усіх бакоў акружана чароўнымі ўзвышамі; на захадзе і на усходзе яны амаль бездзясныя, на поўначы ж і асабліва на поўдні, наадварот, пакрытыя густой расліннасцю. Паўночны лес — гэта і ёсць Бухенвальд на Эгэрсбэргу, ён узвышшацца над Веймарам на добрых паўтара-ста метраў. Спачатку мы ехалі на поўнач па востраўскай пяцімагішце ўздоўж чыгуны, пасля міма малінічнага пасёлка і, вяршыце, праз вёску. Неўзабаве, мінуўшы другую вёску, наш аўтобус крута ўзяў налева, і мы прывалілі ў Бухенвальд. Наш аўтобус апусцеў. Амаль усе пасажыры вышлі ў лес. Рут сядзела, прытуліўшыся да майго пляча, і моўчы зраўнавала, і сказала яна, — добра ўсё ж, што мы вырашылі пазнацца тут. Гэтая праўда: гэта сапраўды быў наш аблачак. Толькі не будзем вяртацца пасля гэтага ў Веймар. Навашта ён нам, Веймар? А ў Лейпцыг мне шчы не хочацца... Велеш што? Пойдзем погым у якую-небудзь вёску, добра?

[Заканчэнне на 4-й стар.]

Літаратурна-Мастацтва 3

Пятніца, 15 кастрычніка 1965 г.

